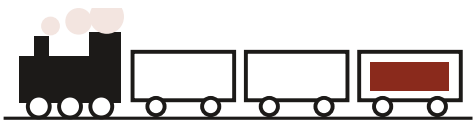
WARIES MISDAADREEKS · Nº 047

Laatste Rit in Haaksbergen

De zaak van de stoomtrein naar Boekelo

MOORDSPEL VOOR ZES SPELERS
EN EEN GASTHEER OF GASTVROUW

UITGEVERIJ WARIES

DIENSTREGELING VAN DIT BOEK

Inhoud

VOOR DE REIS

Welkom aan boord 4
Spelregels 6
Handleiding voor de gastheer 8
Het verloop van de avond 10

HET DECOR

Het decor: de Buurtspoorweg 11
De passagiers 12
Het slachtoffer en de anderen 13
Proloog 14

RONDE 1

Ronde 1 · Instappen in Haaksbergen 16
Aanwijzingskaarten ronde 1 (kaart 1 tot en met 6) 29

RONDE 2

Ronde 2 · De lantaarnstop en de klap 35
Aanwijzingskaarten ronde 2 (kaart 7 tot en met 13) 48

RONDE 3

Ronde 3 · Na de noodstop 54
Aanwijzingskaarten ronde 3 (kaart 14 tot en met 20) 67

WERKBLADEN EN BESCHULDIGING

Werkblad 1 · Wie was waar? 74
Werkblad 1b · Posities in de trein 75
Werkblad 2 · De zes passagiers 76
Werkblad 3 · Tijdlijn 77
Beschuldigingsformulier 78
Hints in drie niveaus 79

ONTKNOPING

Verzegeld 80
Ontknoping: de rechercheur legt het uit 81
De bekentenis van Theo ten Dam 83
De oplossing, stap voor stap 84
Waarom de anderen het niet waren 86
Na de laatste rit 88
Nawoord 89

VOOR IEDEREEN

Welkom aan boord

Zaterdag 18 oktober 2025, kwart over acht in de avond. In de museumloods van Boekelo staat een stoomlocomotief na te tikken. Buiten, op het spoor, staat een trein met twee houten balkonrijtuigen en een bagagewagen. In die bagagewagen ligt de conducteur. Hij is dood.

Zes passagiers hebben de avondrit vanuit Haaksbergen meegemaakt. Ze kenden de conducteur allemaal, en geen van hen zat toevallig in die trein. De politie is er, de wegen zijn donker, en niemand mag naar huis voordat duidelijk is wat er tussen Haaksbergen en Boekelo is gebeurd.

Die zes passagiers zijn jullie.

Dit boek is een compleet moordspel voor één avond. Zes spelers nemen elk een rol aan, een gastheer of gastvrouw leidt het spel. In drie rondes vertellen de personages wat ze die avond deden, wat ze zagen en wat ze liever niet vertellen. De gastheer legt steeds nieuwe aanwijzingskaarten op tafel: een dienstregeling, een logboek, verklaringen, berichten, een schets van de bagagewagen. Aan het eind schrijft iedereen op wie het gedaan heeft, hoe en waarom. Dan volgt de ontknoping.

HET BELANGRIJKSTE WAT JE MOET WETEN

Niemand weet wie de moordenaar is. Ook de moordenaar zelf niet. Iedereen krijgt per ronde een rolboekje met wat zijn personage zegt en wat het verzwijgt. De dader speelt dus net zo onwetend mee als de anderen, en leest pas bij de ontknoping wat er werkelijk gebeurde. Dat maakt het spel eerlijk: wie goed luistert, de kaarten vergelijkt en de tijden narekent, kan de zaak oplossen. Ook als je zelf de dader blijkt te zijn.

Alles wat je nodig hebt om de zaak op te lossen staat in dit boek. Er is precies één oplossing die alle feiten verklaart.

VOOR IEDEREEN

Spelregels

1 · JOUW ROLBOEKJE

Elke speler krijgt per ronde een eigen rolboekje. Lees alleen je eigen boekje, en alleen dat van de ronde die bezig is. Blader niet vooruit. Je mag je boekje niet laten zien, maar je mag er wel in kijken tijdens het spel.

Elk rolboekje heeft dezelfde vaste onderdelen:

- **Wat er gebeurde**: een korte beschrijving van wat jouw personage in dat deel van de avond meemaakte, gezien door jouw ogen.
- **Dit vertel je**: wat jouw personage aan de anderen vertelt, uit zichzelf of als ernaar gevraagd wordt. Vertel het in je eigen woorden. Let op: wat hier staat hoeft niet waar te zijn. Personages liegen, overdrijven en vergissen zich.
- **Dit weet alleen jij**: wat werkelijk waar is, vanuit jouw personage. Dit hoef je niet te vertellen. Soms staat erbij wanneer je het toch moet toegeven.
- **Vraag de anderen**: vragen die jouw personage graag beantwoord wil zien.
- **Je doel**: wat je deze ronde wilt bereiken.

2 · LIEGEN MAG, MAAR NIET ZOMAAR

Je mag alleen liegen waar je boekje dat zegt (onder *Dit vertel je*). Over alles wat niet in je boekje staat, verzin je niets wat de zaak verandert: zeg dan gewoon "dat weet ik niet meer" of "geen idee". Een kleur sokken of een lievelingsgerecht mag je wel verzinnen.

Wordt je leugen doorgeprikt door een aanwijzingskaart of door wat een ander vertelt, dan mag je volhouden, of een smoesje verzinnen dat niets aan de feiten verandert. In een volgende ronde staat in je boekje of je je verhaal bijstelt.

3 · AANWIJZINGSKAARTEN

Aan het begin van elke ronde legt de gastheer nieuwe aanwijzingskaarten op tafel en leest ze voor. Ze zijn voor iedereen. Pak

ALLEEN VOOR DE GASTHEER OF GASTVROUW

Het verloop van de avond

Een voorbeeldschema voor een avond die om half acht begint. Houd ongeveer 35 minuten per ronde aan.

TIJD	WAT	MATERIAAL
19:30	Ontvangst, rollen en naamkaartjes, iets te drinken	
19:45	Voorstelrondje in rol; proloog voorlezen	Proloog
20:00	Ronde 1 · Instappen in Haaksbergen	kaarten 1–6
20:40	Voorgerecht of soep	
21:00	Ronde 2 · De lantaarnstop en de klap	kaarten 7–13
21:40	Hoofdgerecht	
22:00	Ronde 3 · Na de noodstop	kaarten 14–20
22:40	Beschuldigingsformulier invullen (10 minuten), beschuldigingen voorlezen	
23:00	Ontknoping, toetje en napraten	verzegelde pagina

WELKE ENVELOPPEN, WELKE PAGINA'S

Elk rolboekje begint op een nieuwe pagina. Kopieer per speler de pagina's die bij zijn naam staan, tot het volgende boekje begint.

SPELER	RONDE 1	RONDE 2	RONDE 3
Gerda Wessels	p. 17	p. 36	p. 55
Ruben Oude Wolbers	p. 19	p. 38	p. 57
Lotte Brinkhuis	p. 21	p. 40	p. 59
Mark Nijhof	p. 23	p. 42	p. 61
Ilse Kemna	p. 25	p. 44	p. 63
Theo ten Dam	p. 27	p. 46	p. 65

DE AANWIJZINGSKAARTEN

Ronde 1: kaarten 1 tot en met 6 (vanaf p. 29). Ronde 2: kaarten 7 tot en met 13 (vanaf p. 48). Ronde 3: kaarten 14 tot en met 20 (vanaf p. 67). Lees elke kaart hardop voor als je hem op tafel legt; kaarten met een tekening laat je rondgaan.

VOOR IEDEREEN · HET DECOR

De Buurtspoorweg

Tussen Haaksbergen en Boekelo ligt een spoorlijn uit de tijd dat de Twentse textielfabrieken nog op steenkool draaiden. Er rijden geen gewone treinen meer, maar wel stoomtreinen, en dat al sinds de jaren zeventig.

Het station van Haaksbergen werd in 1884 en 1885 gebouwd voor de Geldersch-Overijsselsche Lokaalspoorweg, in de volksmond de G.O.L.S. Het is een rijksmonument, met een goederenloods ernaast. Sinds de restauratie van 1990 is het het thuis van het Museum Buurtspoorweg. Vanaf hier rijden op museumdagen stoomtreinen naar Boekelo, waar in een grote loods locomotieven, rijtuigen en modelbanen staan. Onderweg ligt de halte Zoutindustrie, een herinnering aan de zoutwinning bij Boekelo; de zoutfabriek daar sloot in 1959.

Overdag duurt de rit van Haaksbergen naar Boekelo ongeveer 25 minuten. In de rijtuigen zijn geen toiletten. Fietsen gaan mee in een aparte wagen en worden door het personeel neergezet.

DEZE AVOND

De rit van dit spel is geen gewone museumrit. Het is een verzonnen *besloten* avondrit, gehuurd door het (eveneens verzonnen) bedrijf Brinkhuis Spoorevenementen uit Enschede. Brinkhuis zorgt zelf voor een conducteur in historisch uniform, voor de catering en voor de inrichting van de bagagewagen. De locomotief wordt gereden door machinist Ruud Scholten en stoker Dinand Morsink. Zij zitten de hele rit op de loc, die tijdens het rijden niet vanuit de rijtuigen te bereiken is.

TEN ZUIDEN VAN HAAKSBERGEN

Aan de andere kant van het dorp, niet aan de spoorlijn, liggen twee natuurgebieden die in dit verhaal een rol spelen. Het **Haaksbergerveen** is een hoogveengebied: een natte, kwetsbare wereld van veenmos, dopheide en open water, die alleen blijft bestaan als het water hoog staat. Het **Buurserzand** is een uitgestrekt gebied met heide, stuifzand, vennen en bos, bij Buurse. Wie in Haaksbergen woont, wandelt er op zondag.

VOOR IEDEREEN · MAG VOORAF RONDGESTUURD WORDEN

De passagiers

Gerda Wessels · 64 jaar

Gepensioneerd juf uit Haaksbergen. Weduwe van Jan Wessels, die tot zijn dood in 2019 de compagnon van Bram Brinkhuis was. Ze bezit nog altijd een deel van het bedrijf. Precies, beleefd, en ze vergeet nooit iets.

Kleding en spel: Nette jas in een lichte kleur, sjaal, leesbril aan een koordje. Spreekt in hele zinnen.

Ruben Oude Wolbers · 36 jaar

Veldmedewerker bij de Stichting Veen en Zand Twente. Meet waterstanden in het Haaksbergerveen en telt vogels op het Buurserzand. Kwam met de fiets en gaat met de fiets terug, ook in het donker.

Kleding en spel: Outdoorjas, wandelschoenen, een zaklamp aan zijn riem. Direct, ongeduldig, weet alles van veenmos.

Lotte Brinkhuis · 29 jaar

Dochter van Bram en planner bij Brinkhuis Spoorevenementen. Heeft deze avondrit van begin tot eind geregeld, van de catering tot de tafelkaartjes.

Kleding en spel: Zwarte jas, telefoon altijd in de hand, een map met lijstjes. Snel, gevat, moe.

Mark Nijhof · 49 jaar

Ondernemer uit Enschede, eigenaar van Nijhof Vastgoed & Vrije Tijd. Koopt en ontwikkelt recreatieterreinen. Praat graag over kansen en nog liever over cijfers.

Kleding en spel: Colbert, overhemd zonder das, dure schoenen die niet bij het spoor horen. Joviaal, met een stevige handdruk.

Ilse Kemna · 41 jaar

Journalist bij Het Zoutpad, het weekblad voor Haaksbergen en Boekelo. Schrijft over ondernemers, natuur en dorpszaken. Altijd een opschrijfboekje en een vulpen bij de hand.

Kleding en spel: Regenjas, schoudertas, notitieboekje. Stelt vragen, en luistert vooral naar de antwoorden.

Theo ten Dam · 67 jaar

Gepensioneerd rangeerder uit Boekelo; werkte ruim veertig jaar op het spoor. Verzamelt en restaureert oude seinlantaarns in zijn schuur. Kent Bram al twintig jaar.

Kleding en spel: Lichte ribbroek, wollen vest, een oude spoorwegpet. Vriendelijk, vol verhalen over vroeger.

DE GASTHEER LEEST VOOR

Proloog

"Dames en heren. Het is zaterdagavond, 18 oktober. Het is donker in Twente, en koud, en het ruikt naar kolen en natte bladeren."

"Om half acht vertrok uit Haaksbergen een bijzondere trein. Geen gewone museumrit, maar een besloten avondrit van Brinkhuis Spoorevenementen, met de veelbelovende naam *De Laatste Rit*. Een stoomlocomotief, twee houten rijtuigen met open balkons, een bagagewagen. Een bar met warme chocolademelk en Twents bier. En een conducteur in een ouderwets uniform: Bram Brinkhuis zelf, eigenaar van het bedrijf, met zijn pet, zijn kniptang en zijn fluitje."

"Bram had voor deze rit een klein gezelschap uitgenodigd. Zes passagiers. U."

"Vlak na vertrek hield Bram een korte toespraak. Dit zou de laatste rit van zijn bedrijf zijn, zei hij. In Boekelo zou hij vertellen waarom. 'En voor sommigen van u,' zei hij, 'wordt het een verrassing.'"

"Bij de halte Zoutindustrie stopte de trein tien minuten voor een lantaarnstop op het perron. Daarna ging het verder door het donker, richting Boekelo. Vlak voor Boekelo moest de machinist plotseling remmen: er stonden reeën op de baan. Glazen vlogen van de bar, er klonk gekletter uit de bagagewagen, iemand vloekte. Even later reed de trein weer."

"Om negen over acht stond de trein in Boekelo. De conducteur kwam niet naar buiten om de deuren open te doen. Om elf over acht schoof stoker Dinand Morsink de deur van de bagagewagen open om de fietsen eruit te halen. Bram Brinkhuis lag op de vloer, tussen de fietsen en de kolenzakken. Dood."

"Om 20:31 kwam rechercheur Sanne Elferink binnen in de museumloods, waar u allemaal zat te wachten. Ze keek u een voor een aan, en zei:"

RONDE

1

Instappen in Haaksbergen

VAN HET PERRON TOT DE HALTE ZOUTINDUSTRIE · 19:00 TOT 19:45

DE GASTHEER LEEST VOOR

"Rechercheur Elferink heeft een tafel gevonden achter in de museumloods, tussen een glimmende locomotief en een modelbaan. Ze heeft koffie laten zetten. Ze begint, zegt ze, bij het begin: wie bent u, waarom zat u in die trein, en wat gebeurde er tussen het instappen in Haaksbergen en de aankomst bij de halte Zoutindustrie?"

"Op tafel legt ze wat ze tot nu toe heeft: het programma van de avond, een tekening van de trein, een kaartje van de route, de melding van de stoker die het lichaam vond, een schets van de bagagewagen, en een oud ruilblad dat opengeslagen op de lessenaar van de conducteur lag."

VOOR DE GASTHEER

Leg nu de kaarten 1 tot en met 6 op tafel en lees ze voor. Deel daarna de enveloppen van ronde 1 uit. Laat iedereen zich in deze ronde uitgebreid voorstellen: wie ben je, wat doe je, hoe ken je Bram, waarom zat je in deze trein? Rond de ronde af na 30 tot 40 minuten.